

بررسی جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

حسن مرادی^۱

هادی جمشیدیان^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۱/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۵/۲۵

چکیده:

جنگ نرم برآیند جنگ روانی، فرهنگی و حوزه‌های مربوط به آن‌ها است. جنگ نرم طیف وسیعی از اقدامات و جنگ‌ها را در برمی‌گیرد. هدف این تحقیق بررسی و واکاوی بیانات و دیدگاه‌های مقام معظم رهبری در خصوص جنگ نرم دشمن در دانشگاه است. سؤال تحقیق عبارت است از اینکه مفهوم شناسی جنگ نرم دشمن در دانشگاه از نظر مقام معظم رهبری چیست؟ در این پژوهش از روش تحلیل محتوای کیفی استفاده شده است. به‌منظور اجرای تحقیق، بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) از نیمه دوم ۱۳۶۸ تا ۱۳۹۳ در خصوص جنگ نرم، تهاجم فرهنگی، جنگ روانی، تهاجم تبلیغاتی، توطئه فرهنگی و ناتوی فرهنگی و ... در قالب ۲۷۰ مقوله با محوربندی مناسب استخراج شده است.

نتیجه تحقیق عبارت است از اینکه جنگ نرم تهاجم نرم علیه اسلام، انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی در ابعاد اعتقادی، فرهنگی، علمی، سیاسی و اجتماعی به‌صورت غیر محسوس، تدریجی و آرام، متنوع، پر شمول و فراگیر با غلبه بعد فرهنگی بر سایر ابعاد، ریشه‌ای و عمیق، پیچیده، هدفمند و سازمان‌یافته، با آمیختگی حق و باطل جهت تضعیف و تخریب به‌منظور ساقط نمودن و سلطه کامل و همه‌جانبه بر این کشور است.

کلیدواژه‌ها: جنگ نرم، دانشگاه، فرهنگ، تهاجم فرهنگی

۱- دانش آموخته دوره دکتری امنیت ملی دانشگاه عالی دفاع ملی (نویسنده مسئول)

۲- عضو هیئت‌علمی دانشگاه عالی دفاع ملی - Jamshidian41@gmail.com

مقدمه: جنگ به منزله بخشی از طبیعت بشر شناخته می‌شود که در تاریخی به قدمت تاریخ بشر، فراز و نشیب‌ها داشته و با رویکردهایی مختلف تقسیم شده است. شناخته‌ترین نوع آن تقسیم‌بندی بر اساس شدت جنگ است که آن را به منازعات کم شدت، شدید و تمام‌عیار، صورت‌بندی می‌کنند. در نوع دوم، جنگ را از نظر به‌کارگیری سلاح به طیف‌های جنگ گرم و سرد تفکیک می‌کنند. همچنین جنگ از حیث علنی یا مخفی بودن منازعه، به جنگ آشکار، نیمه پنهان و پنهان تقسیم شده است. نوع دیگر دسته‌بندی از حیث موضوع جنگ است که به سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و نظامی دسته‌بندی شده است. در نهایت طیف‌شناسی جنگ، بر اساس ابزار و روش تحمیل اراده است. بر اساس این شاخص جنگ شامل جنگ نرم و جنگ سخت است. ظهور جنگ نرم مربوط به دوره استعمار فرانویین یا جهانی‌سازی فرهنگ است (نائینی، ۱۳۸۸).

امروزه رهیافت تقابل گرایی و خشونت محور با محوریت اقدامات نظامی در نظام بین‌الملل جای خود را به رویکرد نرم‌افزاری و جنگ نرم داده است (عبدالله خانی، ۱۳۸۶: ۳۹). گروهی از نظریه‌پردازان آمریکایی معتقد به رویکرد جنگ نرم؛ اعتقاد دارند ایران به علت برخورداری از پیشینه دموکراسی و وجود نهادهای مردم‌سالار و همچنین پتانسیل‌های موجود برای حرکت‌های مردمی و غیردولتی از استعداد بالایی برای تغییر نظام سیاسی به روش‌های غیر خشونت‌آمیز برخوردار است (همان: ۲۷).

آنان با بهره‌گیری از سازوکارهای روان‌شناختی و جامعه‌شناختی در پی آن هستند تا فرهنگ، روابط و نهادهای اجتماعی، احساس دل‌بستگی و انسجام ملی، وحدت سیاسی و مذهبی و جز آن را آماج فشار و تهدید قرار دهند و زمینه تغییر رفتار و فروپاشی از درون را فراهم سازند (ضیایی پرور، ۱۳۸۷: ۲۷۰-۲۸۵).

نمونه‌های فراوان از کاربرد جنگ نرم در صفحات تاریخ به‌ویژه علیه انقلاب اسلامی در دو دهه اخیر وجود دارد. دخالت گسترده در امور داخلی ایران در زمینه انتخابات، حقوق بشر، زنان، رسانه‌ها و مذاهب، تبلیغ و ترویج دوگانگی حاکمیت در ایران و فعال‌سازی و حمایت از شبکه‌های رسانه‌ای ضد ایرانی بخش‌هایی از سند امنیت ملی آمریکا در سال ۲۰۰۶ است (راهبرد امنیت ملی آمریکا، ۲۰۰۶). رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) از آغاز دهه هفتاد با تعبیر مختلفی نظیر تهاجم فرهنگی، ناتوی فرهنگی و شبیخون فرهنگی و جنگ نرم خطر آن را مطرح کرده و مسئولین را به چاره‌اندیشی در برابر آن فراخواندند. معظم له از سال ۱۳۶۸ در خصوص مفاهیم جنگ نرم، تهاجم فرهنگی، جنگ روانی، تهاجم تبلیغاتی، توطئه فرهنگی و ناتوی فرهنگی و... مطالب بسیاری

فرموده‌اند. دغدغه محقق تبیین نشدن عمق زوایای پنهان و پیدای فرمایشات مقام معظم رهبری در خصوص جنگ نرم دشمن در دانشگاه و راه‌های مقابله، در یک تصویر کلی و جامع است.

اهمیت و ضرورت تحقیق: آثار و تبعات جنگ نرم در جامعه طی دهه‌های اخیر در عرصه‌های مختلف سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی بسیار زیاد بوده و الگوهای رفتاری جامعه دانشگاهی را تحت تأثیر قرار داده است. هشدارهای مکرر مقام معظم رهبری در سال‌های اخیر و تأکید برای مقابله همه‌جانبه با جنگ نرم دشمن و جدی گرفتن آن توسط مردم و نخبگان و مسئولان کشور، به‌ویژه دانشگاهیان از یک سو و همچنین نبود تحقیقی جامع پیرامون مفهوم جنگ نرم دشمن در دانشگاه‌ها مطابق با نگاه ولایت‌فقیه از سوی دیگر اهمیت انجام این تحقیق را ضروری می‌سازد.

با توجه به موارد فوق، شناخت و تبیین جنگ نرم دشمن در دانشگاه‌های کشور از دیدگاه مقام معظم رهبری اهمیت خاصی دارد که در این تحقیق مورد توجه قرار گرفته است. انجام این تحقیق می‌تواند برای شناخت و تبیین جامع ابعاد و گستره جنگ نرم در دانشگاه‌ها را از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) شفاف‌سازی نموده و با نگاه جامع در مقابله به جنگ نرم در محیط دانشگاه‌ها در سلسله‌مراتب تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی حساسیت مسئولان و متولیان امر کشور را افزایش دهد.

پیشینه تحقیق: نگاهی به تاریخ گذشته جنگ‌ها نشان می‌دهد از همان ابتدا که جنگ سخت آغاز شد، عملیات روانی نیز صورت می‌گرفته است تا از شورش‌های مناطق تسخیرشده جلوگیری شود. در قرن گذشته میلادی که جنگ سرد بین دو بلوک در جریان بود؛ همراه و در کنار جنگ‌های نیابتی شیوه غالب مواجهه دو قطب قدرت شیوه جنگ فرهنگی و روانی بود. این روش هم‌اکنون نیز به صورتی دیگر دنبال می‌شود. از مهم‌ترین مصادیق جنگ نرم که با رویکرد براندازی نرم حکومت‌ها در سال‌های اخیر دنبال می‌شود، پدیده «انقلاب‌های رنگی یا مخملی» است (رنجبران، ۱۳۸۸: ۱۰). در خصوص جنگ نرم پژوهش‌های مختلف نظیر موارد زیر به‌عمل آمده اما هیچ تحقیقی از دیدگاه رهبری با رویکرد راهبردی برای مقابله با آن در دانشگاه‌ها انجام نشده است.

هدف اصلی: بررسی و شناخت جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) است.

اهداف فرعی:

- ۱- شناخت ویژگی‌های جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی).
- ۲- شناخت اهداف جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی).

۳- شناخت روش‌های (شیوه‌های) جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی).

۴- شناخت ملاحظات و راه‌های مقابله با جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) است.

سؤال اصلی: جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) چیست؟

سؤال‌های فرعی:

۱. ویژگی‌های جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) چیست؟
۲. اهداف جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) چیست؟
۳. شیوه‌های جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) چیست؟
۴. ملاحظات و راه‌های مقابله با جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) چیست؟

ادبیات و مبانی نظری تحقیق: دانشگاه مرکز گردآمدن انسان‌های مشتاق دانش و فن، جایگاه پرورش سرمایه انسانی، عامل نوسازی مناسبات اجتماعی، انتقال و ابداع فناوری، مغز متفکر جامعه و در یک کلام، دانشگاه مهد نوسازی اجتماعی و توسعه است (رثوفی، ۱۳۷۴: ۷۹). در این تحقیق دانشگاه عالی‌ترین نهاد تولید، ترویج، توزیع و انتشار دانش و پرورش سرمایه انسانی است.

جنگ نرم: در خصوص جنگ نرم تعابیر و تعاریف بسیار است. مفهوم جنگ نرم که در مقابل جنگ سخت مورداستفاده واقع شده، دارای تعریف واحد که موردپذیرش همگان باشد نیست و تا حدی تلقی و برداشت افراد، جریان‌ها و دولت‌های گوناگون از جنگ نرم متفاوت است. جنگ نرم در پی از پا درآوردن اندیشه و تفکر جامعه هدف است تا حلقه‌های فکری و فرهنگی آن را سست کند و با بمباران خبری و تبلیغاتی در نظام سیاسی - اجتماعی حاکم تزلزل و بی‌ثباتی پدید آورد (ماه‌پیشانیان، ۱۳۹۰: ۲۷). جنگ نرم عبارت است از مجموعه تحولاتی که موجب دگرگونی در هویت فرهنگی و الگوهای رفتاری مورد قبول نظام سیاسی گردد (نائینی، ۱۳۸۷: ۴۲).

جنگ نرم توانایی به دست آوردن چیزی است که می‌خواهیم با جذب و اقبال سایرین جهت تحقق اهداف خود احصاء کنیم. این نوع جنگ با جنگ سخت متفاوت است چراکه جذب، بسیار ارزان‌تر و کاراتر از اجبار است (نای، ۱۳۸۳: ۹). گروهی جنگ نرم را استفاده طراحی شده از تبلیغات و ابزارهای مربوط به آن، برای نفوذ در مختصات فکری دشمن با توسل به شیوه‌هایی می‌دانند که موجب پیشرفت مقاصد امنیت ملی مجری می‌شود (کالینز، ۱۳۷۰: ۴۸۷). استفاده یک کشور از قدرت نرم برای دست‌کاری افکار عمومی کشور آماج و تغییر نگرش‌ها و رفتارهای

سیاسی آنان را نیز جنگ نرم می‌دانند (حمزه پور، ۱۳۸۶: ۴۵). جنگ نرم نبرد همه‌جانبه، تدریجی، متناوب، متنوع و منعطف است که اهداف داخلی آن دربرگیرنده فروپاشی، براندازی از درون، استحاله و بی‌ثبات‌سازی است (رنجبران، ۱۳۸۹: ۴۲).

با توجه به مطالب یادشده، جنگ نرم را می‌توان چنین تعریف است: جنگ نرم عبارت از استفاده طراحی‌شده از شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی سیاسی جهت نفوذ در ذهنیت، دل، عواطف و احساسات گروه هدف به‌منظور تحمیل اراده است. از این مختصر نیز می‌توان نتیجه گرفت که این جنگ، نرم‌افزارانه و با کاربرد روش‌های غیرخشونت‌آمیز، تحمیل اراده دشمن و اهداف او محقق می‌شود.

رهبر معظم انقلاب در این مورد با هدف شناخت بیشتر جامعه و نخبگان با ادبیات مختلف، جنگ نرم را معرفی و به‌خوبی تبیین فرموده‌اند. برخی از بیانات ایشان در این خصوص ذکر می‌شود: جنگ نرم، یک تهاجم فرهنگی، بلکه یک شبیخون، غارت و قتل‌عام فرهنگی است (۱۳۷۱/۴/۲۲). جنگ نرم، یعنی ایجاد تردید در دل‌ها و ذهن‌های مردم. جنگ نرم، یعنی جنگ به‌وسیله ابزارهای فرهنگی و پیشرفته امروزی. جنگ نرم، یعنی جنگ به‌وسیله نفوذ، دروغ و شایعه‌پراکنی (۱۳۸۸/۹/۴). جنگ نرم، یعنی تهاجم به مرزهای ایمانی، عقیدتی و فرهنگی (۱۳۸۸/۲/۲۲). با توجه به مطالب فوق جنگ نرم دشمن در دانشگاه از نظر مقام معظم رهبری عبارت است: استفاده طراحی‌شده از شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی سیاسی جهت نفوذ در ذهنیت، دل، عواطف و احساسات گروه هدف به‌منظور تحمیل اراده. جنگ نرم سلطه کامل و همه‌جانبه در ابعاد اعتقادی، فرهنگی، علمی، سیاسی و اجتماعی است. در جنگ نرم نفوذ در ذهنیت، دل، عواطف و احساسات گروه هدف با شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی سیاسی به‌منظور تحمیل اراده به‌منظور و کاربرد این تأثیرگذاری، دگرگونی هویت فرهنگی و ناامید ساختن مردم از مبارزه و نظام سیاسی است.

ویژگی‌های جنگ نرم:

جنگ نرم امروزه مؤثرترین، کارآمدترین، کم‌هزینه‌ترین و درعین‌حال خطرناک‌ترین و پیچیده‌ترین نوع جنگ علیه ارزش‌ها و امنیت ملی یک کشور است، چون می‌توان با کمترین هزینه، با حذف لشکرکشی و از بین بردن مقاومت‌های فیزیکی به هدف‌ها رسید.

در جنگ نرم شما هیچ‌گونه مرزی را با دشمن نمی‌بینید، یعنی نه از تاکتیک‌های آنان با خبرید و نه از نوع و نحوه حمله اطلاع دارید و نه حتی نفرات آنان را به‌درستی می‌توانید تشخیص دهید، از همین رو پیروزی یا شکست در جنگ نرم به‌مراتب مهم‌تر و بسی دشوارتر از جنگ نظامی است.

(عصاریان نژاد، ۱۳۸۸: ۱۰).

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) می‌فرماید: جنگ نرم طی یک فرایند تدریجی، خزننده و آرام اعمال می‌شود. به عبارت دیگر تحولات فرهنگی و تغییر هویت و ویژگی‌ها و خصائص ملی زمان‌بر و گاهی با تغییرات نسلی همزاد است. تهاجم فرهنگی، مثل خودِ کار فرهنگی، اقدام آرام و بی‌سر و صدایی است (۱۳۷۱/۵/۲۱). تغییر هویت واقعی نظام به تدریج و آرام حاصل می‌شود (۱۳۸۷/۹/۲۴).

اهداف جنگ نرم:

در جنگ نرم تلاش می‌شود با تأثیرگذاری بر باورها و ارزش‌های یک ملت، اندیشه و الگوی اداره کشور که هویت‌دهنده نظام سیاسی است به چالش کشیده شود. حوزه عمل این جنگ افکار، اعتقادات، باورها، ارزش‌ها، علایق و گرایش‌های جامعه هدف است که مهاجم برای اشغال آن برنامه‌ریزی می‌کند و در نهایت با تصرف اذهان و قلوب مردمان کشور هدف، تغییر در ساختارها پدید می‌آید.

شایمر بر این اعتقاد است که اگر قدرت بزرگ جهانی صرفاً از طریق قابلیت‌های سخت‌افزاری به کنش راهبردی مبادرت کند، در آن شرایط ائتلاف‌های گسترده‌ای در برابر چنین بازیگرانی ایجاد می‌شود. به همین دلیل است که آمریکا ترجیح می‌دهد تا از الگوهای نرم‌افزاری به موازات الگوهای سخت‌افزاری قدرت استفاده کند (میرشایمر ۱۳۹۱: ۷۵) و مداخله‌گرایی آمریکا در دوران بعد از جنگ سرد، عموماً در شرایطی به انجام رسید که تأمین‌کننده منافع حیاتی آمریکا در نقاط مختلف جهان باشد این منافع ممکن است دارای نتایج کوتاه‌مدت یا بلندمدت برای سیاست خارجی آمریکا باشد؛ اما اگر منافع از ابعاد فراگیرتری برخوردار باشد اصل عملیاتی در رفتار خارجی حکم می‌کند که مداخله‌گری با تمام ابزارها و در حداقل زمان ممکن به انجام رسد (والت، ۱۹۸۸: ۲۸۳).

آمریکا برای بهره‌گیری مطلوب از مداخله‌گرایی سعی داشته است تا آن را در چارچوب قواعد جهانی در سازمان ملل موردتوجه قرار دهد. هدف آمریکا از تحولات در الگو، ساختار و کارکرد مداخله‌گرایی را باید در چارچوب و روندی موردتوجه قرارداد که در راستای آن مداخله‌گری به‌گونه‌ای همه‌جانبه نهادینه شود ... بهره‌گیری از قواعد بین‌المللی را با استناد به قوانین داخلی، بهره‌گیری از ساختارهای بین‌المللی را به بهره‌گیری از ساختارهای داخلی تغییر دهند (والت، ۱۹۸۸: ۳۵۱). ضرورت‌های قدرت نرم ایجاب می‌کند که بتوان از طریق فرآیندهای همکاری جویانه گروه‌های تخصصی با ساختار حکومتی، روش‌های مطلوب در امنیت‌سازی و قدرت‌سازی را شناسایی نمایند. برای درک مطلوب‌تر چگونگی مداخله‌گرایی در ادراک و رفتار سیاست‌گذاران خارجی

آمریکا، مکانیسم‌های مداخله‌گری و ابزارهای مداخله‌گری تحلیل کرد (وولفورت، ۲۰۰۴: ۶۶).

ابزارهای جنگ نرم

امروزه مهم‌ترین و مؤثرترین شیوه‌های جنگ نرم را شامل سه روش: گفتاری، رفتاری و شبکه‌ای (دیجیتالی و الکترونیکی) معرفی می‌کنند. عملیات روانی، عملیات ادراکی، دیپلماسی عمومی و فریب تاکتیکی را در مقوله‌ی روش‌های اصلی گفتاری جنگ نرم قرار داده و اعتراض، نافرمانی مدنی، عدم همکاری و تحصن، مداخله غیر خشونت‌آمیز و جذب مخالفان از جمله مهم‌ترین روش‌های رفتاری معرفی می‌کند (آل علی، ۱۳۸۸: ۱۰۹).

تکنیک‌های رسانه‌ای از جمله مهم‌ترین روش‌های مورد استفاده‌ی عاملان جنگ نرم است. عاملان و متولیان اشاعه‌ی فرهنگی از رسانه‌ها به‌منزله‌ی ابزارهایی عملیات روانی و جنگ نرم استفاده می‌کنند که با بهره‌گیری از آن‌ها می‌توانند اذهان مخاطبان را دست‌کاری نموده و نگرش‌های نوینی در اذهان آنان شکل داد (عبدالله خانی، ۱۳۹۰: ۸۵). اگر جنگ نرم را فرآیند رقابت بر سر قدرت اجتماعی میان دولت و گروه‌های غیردولتی معرفی کنیم، هر عاملی که بتواند میزان قدرت دولت را به نفع گروه‌های خواهان تغییر سیستم سیاسی کاهش دهد، ابزار براندازی نرم به شمار می‌آید (کلاهیچیان، ۱۳۸۷: ۴۵). حضرت امام خمینی (ره) معتقد بودند که بسیاری از سازمان‌های به‌اصطلاح جهانی، ساخته و پرداخته‌ی قدرت‌های بزرگ و استعمارگران می‌باشند که به‌منظور چپاول مستضعفان عالم، تأسیس شده‌اند (صحیفه نور، ج ۱۲: ۱۱۳). جین شارپ نیز استفاده از ظرفیت‌های بین‌المللی را توصیه نموده (شریفی، ۱۳۸۸: ۱۲۰).

جین شارپ از دهه ۵۰، تئوری‌های نافرمانی مدنی را مطالعه کرده بود. از نظر او این تئوری‌ها، فرمانبری و نافرمانی موضوعات مذهبی و اخلاقی محسوب می‌شوند نه موضوعات سیاسی. (نمایندگی ولی فقیه سپاه، ۱۳۸۹: ۲۰۷) شارپ که از طرفداران آموزه‌ی عدم خشونت گاندی است، در کتاب خود با عنوان: «نظام روشمند برای رهایی»، ۱۹۸ روش را برای اقدامات دور از خشونت برمی‌شمارد. وی می‌گوید: «سالیان سال، یکی از مهم‌ترین نگرانی‌های من این بوده است که مردم چگونه می‌توانند جلوی به وجود آمدن دیکتاتوری را بگیرند یا دیکتاتوری‌های موجود را از میان بر دارند... من تلاش نموده‌ام با دقت به کاراترین روش‌ها برای شکست دادن دیکتاتورها ببیندیشم. روش‌هایی که تا حد امکان کمترین رنج را به افراد وارد کند و تا حد ممکن باعث از میان رفتن جان انسان‌ها نشود. در این تلاش به سال‌ها مطالعه‌ام درباره دیکتاتوری‌ها، نهضت‌های مقاومت، انقلاب‌ها، افکار سیاسی، سیستم‌های حکومتی و به‌خصوص مبارزات واقع‌بینانه بی خشونت توجه

نموده‌ام... اصول من هیچ ربطی به بی‌عملی ندارند. آن‌ها بر تجزیه و تحلیل قدرت دیکتاتوری قرار دارند و اینکه چگونه می‌توان آن‌ها را در هم شکست. به این معنا که شهروندان در همه سطوح از اطاعت قدرت دولتی و نهادهای آن سرپیچی کنند.» (پورسعید، ۱۳۸۹: ۱۲۷)

شارپ در کتاب: از دیکتاتوری تا دموکراسی می‌گوید: «مبارزه غیرخشونت آمیز بسیار پیچیده‌تر از راه‌های مبتنی بر خشونت است و حاوی انواع بسیار متنوعی از مبارزه است. برخلاف مبارزات مبتنی بر خشونت، مبارزات غیرخشونت آمیز توسط جنگ‌افزارهای روانی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی که توسط مردم و مؤسسات اجتماع به کار گرفته می‌شوند، می‌جنگند. این سلاح‌ها با نام‌های گوناگونی همچون اعتراضات، اعتصابات، عدم همکاری‌ها، تحریم‌ها، بی‌میلی‌ها و نیروهای مردمی شناخته شده‌اند.» اولین سازوکار تغییر کیش است، یعنی اعضای گروه رقیب از لحاظ روانی و عاطفی در مقابل ظلمی که به مخالفین روا داشته شده است، تحریک شوند. سازوکارهای بعدی، اجبار غیر خشونت‌آمیز، نافرمانی دیوان‌سالاری دولت و عدم اطاعت و تجزیه و فروپاشی است. دیدگاه اصلی شارپ این است که قدرت یکدست نیست؛ یعنی قدرت برگرفته از ویژگی‌های ذاتی صاحبانش نیست. برای شارپ، قدرت سیاسی برگرفته از فرمانبران دولت است. اعتقاد بنیادین او این است که هر ساختار قدرتی مبتنی است بر فرمانبری اطاعت‌کنندگان از دستورات حاکم یا حاکمان است (شارپ، ۱۳۸۸: ۵۷).

الگوی اندلس یکی از الگوهای براندازی نرم است که از طریق تضعیف و جایگزینی باورها و ارزش‌ها و اشاعه فساد اقتصادی، اخلاقی و رفتاری و همچنین ایجاد اختلاف و تفرقه، موجبات تحقق پروژه ناکارآمدسازی و فروپاشی نظام سیاسی را فراهم می‌نماید. طبق این الگو، جنگ نرم در سه سطح: فساد اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، موجبات ناکارآمدی نظام موجود را فراهم می‌سازد و به تدریج نظام موجود و حاکمان آن در باورهای ذهنی مردم بی‌اعتبار نموده و جامعه را دچار استحاله فرهنگی و روی‌گردانی از کارکردهای نظام می‌نماید (سراج، ۱۳۸۸: ۴).

الگوی اندلسی جنگ نرم بر قطعه‌ای از تجربه تاریخی مسلمین در اروپا پایه‌گذاری شده است. در این مقطع تاریخی که زمان آن به اواخر قرن اول هجری برمی‌گردد. مسلمانان تحت تأثیر انگیزه‌های دینی و شور مذهبی، با سرعتی کم‌نظیر بر سراسر اندلس و حتی اعماق فرانسه مسلط شدند، اما به‌مرور با بروز اختلافات میان گروه‌های مختلف مسلمان برای کسب قدرت، نیاززدگی، فساد اخلاقی و رفاه‌طلبی، بسیاری از مسلمانان به‌ویژه در سران و بزرگان آن‌ها، زمینه آسیب‌پذیری و انحطاط فراهم شد (رجبی دوانی، ۱۳۸۸: ۱۱۱). رفتار سیاسی نخبگان متأثر از اطلاعات، تحلیل‌ها و برآوردهای آنان است. آنجایی که باید برای مردم و بدنه جامعه صحنه جنگ نرم را تبیین کنند،

بررسی جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) ۱۷۵

آگاهی و بصیرت دهند، غایب هستند و یا در مورد حوادث و لحظه‌های حساس از آن‌ها موضع‌گیری دیده نمی‌شود و مرزهای خود را با دشمن شفاف نمی‌کنند. تأثیرگذاری در این سطح از جنگ نرم در نخبگان شامل مواردی است که در جدول زیر اشاره شده است.

مصادیق و محورهای تأثیر	حوزه‌های تأثیر جنگ نرم بر نخبگان
۱. تأثیرگذاری بر قدرت پیش‌بینی و برآورد جنگ نرم توسط نخبگان و مسئولان ۲. تأثیر بر فرآیند تصمیم‌گیری‌های راهبردی در مقابله با جنگ نرم توسط نخبگان و مسئولان ۳. تأثیر بر تحلیل رویدادها و روندها توسط نخبگان در شرایط جنگ نرم ۴. پیچیده کردن تحلیل صحنه‌ی جنگ نرم برای نخبگان ۵. برهم ریختن مرزبندی با دشمن و مشتبه شدن حق و باطل	حوزه اندیشه و مدیریت ادراک نخبگان
۱. تأثیرگذاری بر خودباوری ملی نخبگان ۲. القای بحران کارآمدی و مدیریت ۳. تأثیرگذاری بر دل‌بستگی ملی نخبگان ۴. ایجاد انفعال و خودباختگی در نخبگان ۵. کاهش روحیه خطرپذیری نخبگان ۶. ایجاد ناپایداری و عدم ثبات در تصمیمات ۷. نبود شجاعت و شهامت در تصمیم‌گیری به‌موقع ۸. تقویت شک و تردید در موضع‌گیری در لحظه‌های حساس ۹. ناامید کردن در کسب نتایج و تأثیر اقدامات در مقابله با جنگ نرم	حوزه عزم و اراده نخبگان

(جدول شماره ۱)

روش‌شناسی تحقیق: روش این مقاله، روش کیفی از نوع تحلیل مضمون^۱ است.

جامعه آماری در این بررسی، آثار، بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دوره رهبری ایشان تا ابتدای سال ۱۳۹۳ بوده است. اسناد مورد استفاده منابع مرتبط با موضوع تحقیق است. اسناد به‌صورت تمام شمار مورد بررسی قرار گرفتند. نمونه‌گیری پژوهش از نوع هدفمند است. پاراگراف‌ها و جملات متنی منتخب به‌منزله واحد تحلیل است. در واقع این تحلیل محتوا به دنبال ارتباط میان مقولات مربوط به جنگ نرم بوده و برای این کار، از نرم‌افزار «MAX-QDR» که نرم‌افزاری متن‌کاو و جستجوگر کلمات موردنظر در متن تعیین شده و ارتباط آن‌ها می‌باشد، استفاده شده است. جستجو در نرم‌افزار «حدیث ولایت» (مجموعه کلیه آثار، مکاتبات، بیانات و پیام‌های

1- Thematic Analysis

حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و سایت رسمی دفتر ایشان نشان می‌دهد. ابزارهای این روش، تحلیل قالب مضامین و تحلیل شبکه مضامین است که معمولاً در تحلیل مضمون به کار می‌روند. قالب مضامین، فهرستی از مضامین را به صورت سلسله مراتبی بازگو می‌کند. شبکه مضامین نیز ارتباط میان مضامین را در نگاره‌هایی شبیه تارنما نشان می‌دهد (عابدی جعفری و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۹۱). ما در این پژوهش برای مرحله تلخیص از نرم‌افزار MAXQDA بهره برده‌ایم و مضمون‌های اولیه خود را از منابع و سخنان حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) استخراج کرده‌ایم و یک قالب مضامین را ساختار داده‌ایم. سپس این مضمون‌های اولیه را در شبکه مضامین به هم ارتباط دادیم و یک مضمون مرکبی به دست آوردیم و بر این اساس مقاله را صورت‌بندی کردیم.

روش تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش از طریق ساختمند کردن داده‌ها با استفاده از جدول‌ها و طبقه‌بندی است. برای دستیابی به نتایج مفید و بامعنا در تحقیقات کیفی، لازم است داده‌ها به صورت روشمند تحلیل شود و این امر، تنها با ثبت نظام‌مند و تبیین روش‌های تحلیل و استفاده از ابزارهای کارآمد امکان‌پذیر است.

با بررسی نظرات رهبر معظم انقلاب و دستیابی به آرای معظم‌له پیرامون موضوعات مربوط به جنگ نرم می‌توان ابعادی را در مورد موضوع مورد تحقیق ارائه نمود. ابتدا کلیه آثار و مکاتبات و بیانات و پیام‌های حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) به دقت مورد مطالعه قرار گرفت و مطالب مرتبط با جنگ نرم، موضوعات مرتبط با آن و باید و نبایدهای مورد تأکید معظم‌له در این زمینه استخراج و تنظیم گردید. در مرحله بعد، با توجه به شرایط و موقعیت مطرح شدن، مفاهیم اصلی تعیین و کدگذاری آن‌ها انجام گردید.

در محوربندی عناصر و مفاهیم جنگ نرم، اگرچه تلاش گردید تا نزدیک‌ترین و دقیق‌ترین مفاهیم و گزاره‌ها در یک طبقه یا یک محور قرار گیرند، لکن در پژوهش‌های کیفی میزان تخصص، دانش، علاقه، تجربه و قدرت تحلیل و استنباط محقق از عواملی است که نتایج پژوهش را تحت تأثیر قرار می‌دهد و اگر توسط محقق دیگری یا در موقعیتی دیگر دسته‌بندی گردند ممکن است محوربندی‌های دیگری حاصل آید که ممکن است صرفاً در چینش آن‌ها در طبقات تفاوتی حاصل گردد که این امر بدیهی می‌نماید. لکن در اصل وجود گزاره‌های استخراج‌شده از متن قطعاً تغییر قابل ملاحظه‌ای حاصل نخواهد شد.

در ابتدای کار با استفاده از نرم‌افزار حدیث ولایت که حاوی سخنان، پیام‌ها و کتاب‌های حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) است، واژه‌های بالا را جست‌وجو کرده، موارد انتخاب شدند. سپس با

به‌کارگیری نرم‌افزار MAXQDA، سندهای حاوی موارد انتخابی فراخوان و عملیات کدگذاری اولیه روی آن‌ها صورت گرفت. در مرحله بعد، مضمون‌های اولیه به هم مرتبط شد و شبکه مضامینی به دست آمد. سپس این مضمون‌ها در دسته بزرگ‌تر و کلی‌تر قرار داده شد و پنج مضمون اصلی به دست آمد که عبارت است از: اهداف جنگ نرم در دانشگاه، ویژگی‌های جنگ نرم در دانشگاه، روش‌های جنگ نرم در دانشگاه، زمینه‌های آسیب‌پذیری جنگ نرم در دانشگاه، ملاحظات و راه‌کارهای مقابله با جنگ نرم در دانشگاه. در نهایت و در پایان کار با توجه به قالب و مضامین و نیز شبکه مضامین، به یک مضمون مرکبی دست یافتیم؛ دانشگاه وابسته بی‌دین و بی‌هویت هدف جنگ نرم دشمن.

یافته‌های تحقیق: با توجه به موضوع پژوهش و روش تحقیق در آن و بررسی‌های انجام شده، نتایج آن ارائه می‌شود.

جنگ نرم و واژگان مرتبط: جستجو در نرم‌افزار حدیث ولایت و سایت رسمی دفتر ایشان نشان می‌دهد که معظم‌له به واژه جنگ نرم اشاره فرموده‌اند.

مهم‌ترین مفاهیم مرتبط و ملحقات آن با جنگ نرم از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) عبارت است از: توطئه فرهنگی از اقدامات توطئه‌آمیز دشمنان (۱۳۶۸/۰۴/۱۴) جنگ روانی یکی از توطئه‌های دشمنان (۱۳۶۸/۰۴/۲۳) آماج تهاجمات فرهنگی دشمنان (۱۳۶۸/۰۹/۲۱) توطئه دشمن در مجموعه عقاید و عواطف ملت مسلمان (۱۳۶۸/۱۲/۰۴) کارزار فکری و فرهنگی و سیاسی برای واردکردن فشار به وسیله قلم به مرزها (۱۳۶۹/۰۲/۱۲) نبرد فرهنگی (۱۳۶۹/۰۲/۱۲) بمباران تبلیغاتی دشمن در عدم حفظ ظاهر اسلامی (۱۳۶۹/۰۳/۰۲) یک جنگ تمام‌عیار فرهنگی علیه ما (۱۳۷۰/۰۶/۲۵) اقدامات دشمن، تهاجم فرهنگی-شبیخون فرهنگی-غارت فرهنگی-قتل عام فرهنگی (۱۳۷۱/۰۳/۱۳) ناتوی فرهنگی (۱۳۸۵/۰۸/۱۷).

اهداف جنگ نرم دشمن از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در بررسی‌های به‌عمل‌آمده از مطالب و فرمایشات مقام معظم رهبری در خصوص اهداف جنگ نرم دشمن در دانشگاه، با انتخاب جمله‌های مربوط به ویژگی‌های و مفاهیم آن‌ها استخراج شد. برای جلوگیری از طولانی شدن، از بیان جملات و متون انتخابی و مفاهیم و مقولات و گزاره‌های استخراج و استنباط شده بیان می‌شود. در خصوص اهداف جنگ نرم از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) از متن‌های انتخاب شده از آثار، مکاتبات، بیانات یا حضرت امام خامنه‌ای مفاهیم استخراج و پس از جمع‌بندی مفاهیم همسان و همگرا، مقولات مشخص شدند که در جدول (۲) زیر

جدول (۲) نمونه متن‌ها و مفاهیم استخراج شده از آثار، مکاتبات، بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)			
ردیف	تاریخ	متن	مفهوم
۱	۱۳۸۸/۷/۴	جنگ نرم، یعنی ایجاد تردید در دل‌ها و ذهن‌های مردم	ایجاد تردید در دل‌ها و ذهن‌ها
۲	۸۸/۲/۲۲	جنگ نرم، یعنی تهاجم به مرزهای ایمانی، عقیدتی و فرهنگی،	تهاجم به مرزهای ایمانی، عقیدتی و فرهنگی،
۳	۷۹/۱۲/۸	دانشگاه صحنه زورآزمایی فرهنگی سیاسی تبلیغاتی استکبار و صهیونیسم با انقلاب و نظام اسلامی	دانشگاه صحنه زورآزمایی فرهنگی سیاسی تبلیغاتی
۴	۷۸/۲/۲ ۷۹/۱۱/۲۴	آماج بسیاری از تبلیغات خصمانه دشمنان، در درجه اول، دانشجویان و دانشگاهیانند؛ سست کردن عزم مسئولان و اثرگذاری روی بدنه‌ی دانشجویی از راه‌های فرهنگی؛	آماج دانشجویان و دانشگاهیان‌اند/ اثرگذاری روی بدنه دانشجویی از راه‌های فرهنگی
۵	۷۹/۱۲/۸ ۷۰/۹/۲۰ ۸۸/۱۰/۱۹	نقشه دشمن کار فرهنگی برای از بین بردن ایمان جوانان و دانشجویان است؛ طراحی کردند که دانشگاه بی‌دین زاینده بشود؛ پاشیدن بذر و ترویج بی‌ایمانی در محیط علم و روشنفکری و آگاهی و معرفت؛	از بین بردن ایمان دانشجویان/ دانشگاه بی‌دین زاینده بشود/ ترویج بی‌ایمانی در محیط علم
۶	۹۰/۶/۲	دشمن علی‌القاعده دو تا کار را برای دانشگاه ما برنامه‌ریزی می‌کند: یکی علم زدایی، یکی دین زدایی؛ از دانشگاه علم زدایی بشود، از دانشگاه دین زدایی بشود.	علم زدایی، یکی دین زدایی
۷	۷۰/۰۶/۱۳ ۶۹/۷/۸	هدف پاشیدن بذر بی‌ایمانی دشمنان در محیط علم است؛ نفوذ آسیب‌های فرهنگی و بی‌مبالاتی در مقابل دین، یکی از مشکلات محیط دانشجویی و دانشجو	پاشیدن بذر بی‌ایمانی دشمنان در محیط علم/ نفوذ آسیب‌های فرهنگی و بی‌مبالاتی در مقابل دین
۸	۸۲/۸/۲۳	قصد نظام استکباری بی‌تفاوت به آرمان‌ها و عقاید و هدف‌هاست	بی‌تفاوتی به آرمان‌ها و عقاید
۹	۱۳۸۸/۸/۶ ۱۳۷۸/۷/۶ ۱۳۸۱/۹/۷ ۷۰/۹/۲۰	اقتدار علمی، آماج بسیاری از توطئه‌های امروزی علیه ج.ا.ا؛ هدف دشمن منصرف کردن دانشگاه از صراط مستقیم علم و دین و روحیه‌ی انقلابی؛ فریب، تقلب و مغلطه بازی و هر چیزی که مزاحم علم و آگاهی، جایش در دانشگاه نیست؛ دانشگاه بیگانه و جدای از دین، یک فاجعه‌ی جبران‌ناپذیر؛	تضعیف اقتدار علمی/ منصرف کردن دانشگاه از صراط مستقیم علم و دین و روحیه انقلابی/ دانشگاه بیگانه و جدای از دین/
۱۰	۷۰/۶/۱۳	مواظبت فضای دانشگاه از آشفته سازی	آشفته سازی
۱۱	۸۵/۸/۱۸	سعی بر تحقیر و بی‌اعتنایی به هویت ملی	تحقیر و بی‌اعتنایی به هویت ملی
۱۲	۷۸/۲/۳۱	ماهواره، تلویزیون، ویدئو، کتاب، روزنامه و شب‌نامه در زمره ابزار فرهنگی تهاجم فرهنگی	رسانه‌ها ابزار فرهنگی تهاجم فرهنگی
۱۳	۶۹/۰۲/۱۲	کارزار فکری و فرهنگی و سیاسی برای واردکردن فشار به‌وسیله قلم به مرزها؛ دانشگاه و دانشجو مواظب تئوری‌های وارداتی غربی که هیچ	کارزار فکری و فرهنگی و سیاسی/ حفظ روابط تحکم‌آمیز غرب/ نفوذ در

دانشگاه‌ها	هدفی جز حفظ روابط تحکم‌آمیز غرب با کشورهای از قبیل ما را ندارد، باشند / دشمن سعی می‌کند در داخل دانشگاه‌ها نفوذ کند؛	۷۹/۱۲/۹	
کشاندن به ابتدال و فساد اخلاقی	کشاندن نسل جوان جامعه به ابتدال و فساد اخلاقی	۷۱/۹/۱۹	۱۴
هدف نخبگان	درحالی‌که در جنگ نرم مردمان و نخبگان کشور هدف است.	۸۲/۲/۲۲	۱۵
هدف همه ابعاد یک سیستم، به‌ویژه در سه بُعد سیاسی، فرهنگی و اجتماعی	جنگ نرم همه ابعاد یک سیستم، به‌ویژه در سه بُعد سیاسی، فرهنگی و اجتماعی را تحت تأثیر قرار می‌دهد، لیکن بعد فرهنگی آن‌ها برجسته‌تر از سایر ابعاد است.	۷۸/۱۲/۲۳	۱۶
دانشگاه بیگانه و جدای از دین	در تهاجمی خطرناک‌تر و پیچیده‌تر، مرزهای ایمانی، عقیدتی و فرهنگی را هدف گرفته‌اند لزوم کاملاً دانشگاه بیگانه و جدای از دین، یک فاجعه جبران‌ناپذیر	۷۰/۹/۲۰	۱۷
تصرف پشت جبهه انقلاب	تصرف پشت جبهه انقلاب، یعنی مردم	۷۱/۱۱/۶	۱۸
سست کردن همت / گرفتن اعتمادبه‌نفس /	سست کردن همت جوانان در داخل کشور؛ گرفتن اعتمادبه‌نفس و ناکارآمد نشان دادن برنامه‌های آنان و تأکید بر برتری الگوهای خود؛	۸۸/۱۲/۲۳ ۸۵/۱۱/۳۰	۱۹

پس از استخراج و تجمیع مفاهیم همسان و همگرا، مفاهیم اصلی مشخص شدند و در گام سوم با تجمیع مقوله‌های همسان و همگرا گزاره‌ها استخراج شدند که در جدول (۳) زیر آمده است.

جدول (۳) نمونه مقوله‌ها و مفاهیم استخراج شده از آثار، بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)		
مقوله	مفاهیم	ردیف
تضعیف و تغییر باورها و آرمان‌ها و ارزش‌های دینی دانشگاهیان	ایجاد تردید در دل‌ها و ذهن‌ها/ تهاجم به مرزهای ایمانی، عقیدتی و فرهنگی،/ برای از بین بردن ایمان دانشجویان/ پاشیدن بذری ایمانی دشمنان در محیط علم/ کشاندن به ابتدال و فساد اخلاقی/ دین زدایی/ بی‌تفاوتی به آرمان‌ها و عقاید	۱
تغییر اندیشه‌ها	دانشگاه صحنه‌ی زورآزمایی فرهنگی سیاسی تبلیغاتی/ آماج دانشجویان و دانشگاهیان‌اند / هدف نخبگان/ هدف همه ابعاد یک سیستم، به‌ویژه در سه بُعد سیاسی، فرهنگی و اجتماعی/ آشفته‌سازی/ کارزار فکری و فرهنگی و سیاسی/ تصرف پشت جبهه انقلاب	۲
تغییر رفتار دینی و علمی و تضعیف اقتدار علمی	تضعیف اقتدار علمی/ منصرف کردن دانشگاه از صراط مستقیم علم و دین و روحیه‌ی انقلابی/ علم زدایی/ تحقیر و بی‌اعتنایی به هویت ملی/ دانشگاه بیگانه و جدای از دین	۳

سپس در مرحله سوم با تجمیع مفاهیم همسان و همگرا، مقوله‌ها مشخص شدند و در گام سوم با تجمیع مقوله‌های همسان و همگرا گزاره‌ها استخراج شدند. (جدول ۴)

جدول (۴) نمونه مقوله‌ها و گزاره‌ها استخراج شده از آثار، بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)		
شناسه	مقوله	گزاره‌ها
۱	تضعیف و تغییر باورها و آرمان‌ها و ارزش‌های دینی دانشگاهیان / تغییر اندیشه‌ها	تمرکز بر دین زدایی
۲	تغییر رفتار دینی و علمی و تضعیف اقتدار علمی	تمرکز بر علم زدایی

اهداف کلان جنگ نرم از حیث نرم‌افزاری از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) عبارت است از: اهداف جنگ نرم دشمن در دانشگاه به صورت کلان علم زدایی و دین زدایی هست و این را در همه ابعاد سیستم در دستور کار قرار دارد. دشمن تلاش می‌کند با تخریب باورها و پاشیدن بذری ایمانی در محیط علم، دشمنی با انقلاب و اسلام، دانشگاه بی‌دین نماید و با منصرف کردن دانشگاه از صراط مستقیم علم و دین و روحیه انقلابی، تهاجم به مبانی اسلام، نظریه حکومت اسلامی، قانون اساسی و بخش‌های برجسته‌ی نظام اسلامی را هدف قرار داده و پیوند فکری و عاطفی آنان با کانون‌های اصلی نظام را از بین ببرد. دشمن به دنبال محو کردن نور امید از دل دانشگاهیان است و با وارد شدن در فضای ذهنی فرهنگی و بی‌مبالاتی در مقابل دین، بی‌تفاوت ساختن به آرمان‌ها و عقاید و هدف‌ها با تبلیغات سوء به محیط دانشگاه و اسلامی شدنش، ایجاد اختلاف، ناامیدی، منزوی کردن خط اصیل و ارزش‌های اسلامی، عوض کردن پیام انقلاب، کارزار فکری و فرهنگی را در دانشگاه دنبال می‌کند. علم زدایی، دانشگاه بیگانه از دین، توطئه علیه اقتدار علمی، ایجاد مزاحمت برای علم و آگاهی، کارزار فکری، بی‌رغبت کردن دانشجوی، منصرف کردن دانشگاه از صراط مستقیم علم، جلوگیری از پیشرفت، حفظ تئوری‌های وارداتی غربی روابط تحکم‌آمیز غرب با کشورها، برگرداندن خط ارتجاع به غرب مورد توجه جنگ نرم دشمن است.

دشمن در جنگ نرم در دانشگاه به دنبال اثر روی بدنه دانشجویی، عوض کردن پیام انقلاب، مرعوب کردن مسئولان، کارزار فکری و سیاسی، ایجاد ابهام در درک موقعیت‌ها، تضعیف روح ایستادگی و مقاومت، ایجاد دلسردی، آشفته سازی در فضای دانشگاه، تحریک دانشجویان هست. دشمن متوجه تضعیف روحیه، تزریق عدم خودباوری و نتوانستن، سست کردن همت، گرفتن اعتماد به نفس و ناکارآمد نشان دادن برنامه‌های آنان و تأکید بر برتری الگوهای غرب، آسیب رساندن به ارکان اجتماعی نظام، ایجاد گسست بین نسل فعلی با گذشته و تاریخ ارزشمند و غرورآفرین نظام، تحقیر و بی‌اعتنایی به هویت ملی در دانشگاه است.

ویژگی‌های جنگ نرم در دانشگاه از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی): در

بررسی‌های به‌عمل‌آمده از مطالب و فرمایشات مقام معظم رهبری در خصوص ویژگی‌های جنگ نرم دشمن در دانشگاه، با انتخاب جمله‌های مربوط به ویژگی‌های و مفاهیم آن‌ها استخراج شد. برای جلوگیری از طولانی شدن، از بیان جملات و متون انتخابی خودداری و فقط مفاهیم و مقولات و گزاره‌های استخراج و استنباط شده بیان می‌شود. در خصوص ویژگی‌های جنگ نرم از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) از متن‌های انتخاب شده از آثار، مکاتبات، بیانات یا پیام‌های حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) مفاهیم استخراج و پس از تجمیع مفاهیم همسان و همگرا، مقولات مشخص شدند که در جدول (۵) زیر آمده است.

جدول (۵) نمونه مقوله‌ها (مؤلفه‌ها) و مفاهیم استخراج شده از آثار، بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)		
ردیف	مفاهیم	مقوله
۱	ذهنی و غیر محسوس بودن/تدریجی و آرام بودن/ ریشه‌ای و عمیق بودن	غیر محسوس، تدریجی و عمیق بودن
۲	متنوع، پر شمول و فراگیر	متنوع و فراگیر
۳	غلبه بعد فرهنگی جنگ نرم بر سایر ابعاد/ پیچیدگی/آرایش رسانه‌ای و فرهنگی /	پیچیدگی، چندبعدی و با غلبه فرهنگی
۴	هدفمند و سازمان‌یافته	هدفمند و سازمان‌یافته
۵	مبهم بودن و آمیختگی حق و باطل	مبهم بودن و آمیختگی حق و باطل

سپس با تجمیع مفاهیم همسان و همگرا، مقوله‌ها مشخص شدند و در گام سوم با تجمیع مقوله‌های همسان و همگرا گزاره‌ها استخراج شدند. (جدول ۶)

جدول (۶) نمونه مقوله‌ها (مؤلفه‌ها) و گزاره‌های (ابعاد) استخراج شده از آثار، بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)		
شناسه	مقوله	گزاره‌ها
۱	غیر محسوس، تدریجی و عمیق بودن/ متنوع و فراگیر/ پیچیدگی، چندبعدی و با غلبه فرهنگی / هدفمند و سازمان‌یافته/ مبهم بودن و آمیختگی حق و باطل	جنگ ادراکی، احساسی، پیچیدگی، سازمان‌یافته و آمیختگی حق و باطل

ویژگی‌های جنگ نرم دشمن از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) عبارت است از: ذهنی و غیر محسوس بودن، تدریجی و آرام بودن، متنوع، پر شمول و فراگیر، غلبه بعد فرهنگی جنگ نرم بر سایر ابعاد، ریشه‌ای و عمیق بودن، پیچیدگی، هدفمند و سازمان‌یافته، مبهم بودن و آمیختگی حق

و باطل هست. برنامه‌ریزی جنگ نرم دشمن در دانشگاه به صورت کلان علم زدایی و دین زدایی هست؛ و این را در همه ابعاد یک سیستم در دستور کار قرار می‌دهد.

روش‌ها و شیوه‌های جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه مقام معظم رهبری

(مدظله‌العالی): در بررسی‌های به‌عمل‌آمده از مطالب و فرمایشات مقام معظم رهبری در

خصوص روش‌ها و شیوه‌های جنگ نرم دشمن در دانشگاه، با انتخاب جمله‌های مربوط به شیوه‌ها و مفاهیم آن‌ها استخراج شد. برای جلوگیری از طولانی شدن، از بیان جملات و متون انتخابی خودداری و فقط مفاهیم و مقولات و گزاره‌های استخراج و استنباط شده بیان می‌شود. در خصوص روش‌ها و شیوه‌های جنگ نرم از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) از متن‌های انتخاب شده از آثار، مکاتبات، بیانات یا پیام‌های حضرت امام خامنه‌ای مفاهیم استخراج و پس از تجمیع مفاهیم همسان و همگرا، مقولات مشخص شدند که در جدول (۷) زیر آمده است.

جدول (۷) نمونه مقوله‌ها (مؤلفه‌ها) و مفاهیم استخراج شده از آثار، بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)		
ردیف	مفاهیم	مقوله
۱	ایجاد تردید در دل‌ها و ذهن‌ها/ از کار انداختن پویایی افراد نخبه، مبتکر	ایجاد تردید در دل‌ها و ذهن‌ها و از کار انداختن پویایی و عزم و اراده دانشگاهیان
۲	تحقیر و بی‌اعتنایی به هویت ملی	تحقیر و بی‌اعتنایی به هویت ملی
۳	رسانه‌ها ابزار فرهنگی تهاجم فرهنگی/ اینترنت / بهره‌گیری از هالیوود و هنر/ بسیج تمام دستگاه‌های تبلیغاتی / دستگاه‌های تبلیغاتی و اطلاعاتی دشمن/ جنگ به‌وسیله ابزارهای فرهنگی	بهره‌گیری و بسیج تمام دستگاه‌های تبلیغاتی و ابزار فرهنگی و اطلاعاتی
۴	کارزار فکری و فرهنگی و سیاسی/ دانشگاه صحنه‌ی زورآزمایی فرهنگی سیاسی تبلیغاتی/	کارزار فکری و فرهنگی و سیاسی
۵	کشاندن به ابتذال و فساد اخلاقی/ پاشیدن بذر بی‌ایمانی	کشاندن به ابتذال و بی‌ایمانی
۶	تئوری سازی بر اساس اندیشه فرهنگی غرب	تئوری سازی بر اساس اندیشه غرب
۷	بزرگ‌نمایی از توانمندی‌های غرب/ منزوی کردن عناصر فرهنگی/ زیر سؤال بردن / تیره و مبهم نشان دادن آینده/ جنگ به‌وسیله نفوذ، دروغ و شایعه پراکنی/ ایجاد غفلت به تهاجم دشمن/	بزرگ‌نمایی از توانمندی‌های غرب و ایجاد غفلت به تهاجم دشمن
۸	بهره‌گیری از محیط فتنه آلود/ ایجاد تشنج، اغتشاش/ ایجاد اختلافات/ ایجاد بدبینی و شکاف	ایجاد تشنج، اغتشاش، بدبینی و شکاف

سپس با تجمیع مفاهیم همسان و همگرا، مقوله‌ها مشخص شدند و در گام سوم با تجمیع مقوله‌های

همسان و همگرا گزاره‌ها استخراج شدند. (جدول ۸)

جدول (۸) نمونه مقوله‌ها و گزاره‌های استخراج شده از آثار، بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)		
شناسه	مقوله	گزاره‌ها
۱	ایجاد تردید در دل‌ها و ذهن‌ها و از کار انداختن پویایی / کشاندن به ابتذال و بی‌ایمانی / تحقیر و بی‌اعتنایی به هویت ملی	مبتنی بر تغییر باورها و ارزش‌ها و بی‌ایمان سازی
۲	کارزار فکری و فرهنگی و سیاسی / تئوری سازی بر اساس اندیشه غرب	مبتنی بر تغییر اندیشه‌ها
۳	ایجاد تشنج، اغتشاش، بدبینی و شکاف	ایجاد بدبینی، شکاف رفتار اغتشاش‌گر و تشنج‌آفرین
۴	بهره‌گیری و بسیج تمام دستگاه‌های تبلیغاتی و ابزار فرهنگی و اطلاعاتی / استفاده از روش‌های عملیات روانی	با استفاده از روش‌های عملیات روانی

روش‌ها و شیوه‌های جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) عبارت است از: زیر سؤال بردن، پاشیدن بذر بی‌ایمانی، فشار به وسیله قلم به مزدها، ابتذال و فساد اخلاقی، بزرگ‌نمایی از توانمندی‌های غرب، تئوری سازی، تحقیر، راه انداختن جنگ تبلیغاتی عظیم، منزوی کردن، القای رویگردانی، ناامید کردن شیفتگان، تیره‌وتار و مبهم نشان دادن افق آینده، بهره‌گیری از محیط فتنه آلود، ایجاد غفلت به تهاجم فرهنگی، انکار تهاجم فرهنگی، شایعه‌پراکنی و دروغ و فریب، منصرف کردن، سست کردن همت، ایجاد بدبینی و شکاف، ایجاد تشنج، اغتشاش و ناامنی، ایجاد اختلافات مذهبی، از کار انداختن پویایی افراد نخبه، مبتکر، جوان و بانشاط، جبهه‌بندی عظیم فرهنگی، وارد شدن دشمن از مرزهای فرهنگی و عقیدتی، نفوذ در مراکز فرهنگی، اعمال همه‌ی شگردهای تبلیغاتی، جنگ روانی، تحریک احساسات دانشگاهیان با قلب حقایق و اتهام به‌نظام.

زمینه‌های آسیب‌پذیری از جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه مقام معظم رهبری

(مدظله‌العالی): در بررسی‌های به‌عمل آمده از مطالب و فرمایشات مقام معظم رهبری در خصوص زمینه‌های آسیب‌پذیری از جنگ نرم دشمن در دانشگاه، با انتخاب جمله‌های مربوط و مفاهیم آن‌ها استخراج شد. برای جلوگیری از طولانی شدن، از بیان جملات و متون انتخابی خودداری و فقط مفاهیم و مقولات و گزاره‌های استخراج و استنباط شده بیان می‌شود. در خصوص زمینه‌های آسیب‌پذیری از جنگ نرم از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) از متن‌های انتخاب شده از آثار، مکاتبات، بیانات یا پیام‌های حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) مفاهیم استخراج و پس از تجمیع مفاهیم همسان و همگرا، مقولات مشخص شدند که در جدول (۹) زیر آمده است.

جدول (۹) نمونه مقوله‌ها و مفاهیم استخراج شده از آثار، بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)		
ردیف	مفاهیم	مقوله
۱	آسیب‌پذیری انسان در برابر تهاجم فرهنگی / تخریب ذهن، آسان‌تر	آسیب‌پذیری انسان در برابر تهاجم فرهنگی و تخریب
۲	عدم بصیرت در دشمن‌شناسی / عدم درک از تهاجم فرهنگی / غفلت و بیهوشی	عدم بصیرت در دشمن‌شناسی
۳	فساد، تبعیض و فاصله طبقاتی در کشور و نظام	فساد، تبعیض و فاصله طبقاتی در کشور و نظام

در گام سوم با تجمیع مقوله‌های همسان و همگرا گزاره‌ها استخراج شدند. (جدول ۱۰)

جدول (۱۰) نمونه مقوله‌ها و گزاره‌های استخراج شده از آثار، مکاتبات، بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)		
ردیف	مقوله	گزاره‌ها
۱	آسیب‌پذیری انسان در برابر تهاجم فرهنگی و تخریب	ضعیف بودن انسان در برابر تهاجم فرهنگی و نرم شیطانی
۲	عدم بصیرت در دشمن‌شناسی / شک خواص / انکار بعضی‌ها	ضعف بصیرت در دشمن‌شناسی
۳	فساد، تبعیض و فاصله‌ی طبقاتی در کشور و نظام	زمینه پذیرش و موفقیت جنگ نرم با وجود فساد، تبعیض و فاصله‌ی طبقاتی در کشور و نظام
۴	وجود دنباله‌های دستگاه‌های دشمن	نفوذ و حضور غرب باوران در دانشگاه‌ها

از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) مهم‌ترین زمینه‌ها و بسترهای آسیب‌پذیری در برابر جنگ نرم دشمن عبارت است از: آسیب‌پذیری انسان، عدم بصیرت در دشمن‌شناسی، انکار تهاجم، غفلت و بی‌توجهی، وجود دنباله‌های فرهنگ غرب در داخل، آسانی تخریب ذهن، فساد، تبعیض و فاصله‌ی طبقاتی.

ملاحظات و راه‌کارهای مقابله دانشگاهیان با جنگ نرم از دیدگاه مقام معظم رهبری

(مدظله‌العالی): در بررسی‌های به‌عمل‌آمده از مطالب و فرمایشات مقام معظم رهبری در خصوص راهکارها و ملاحظات مقابله دانشگاهیان با جنگ نرم دشمن در دانشگاه، با انتخاب جمله‌های مربوط و مفاهیم آن‌ها استخراج شد. برای جلوگیری از طولانی شدن، از بیان جملات و متون انتخابی خودداری و فقط مفاهیم و مقولات و گزاره‌های استخراج و استنباط شده بیان می‌شود. در خصوص وظایف، راهکارها و ملاحظات مقابله دانشگاهیان با جنگ نرم از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) از متن‌های انتخاب شده از آثار، مکاتبات، بیانات یا پیام‌های حضرت

امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) مفاهیم استخراج و پس از تجمیع مفاهیم همسان و همگرا، مقولات مشخص شدند که در جدول (۱۱) آمده است.

در بررسی‌های به عمل آمده از مطالب و فرمایشات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) با تجمیع مفاهیم همسان و همگرا، مقوله‌ها مشخص شدند و در گام سوم با تجمیع مقوله‌های همسان و همگرا، گزاره‌های مربوط به راهکارها و ملاحظات مقابله دانشگاهیان با جنگ نرم دشمن در دانشگاه استخراج شدند. (جدول ۱۲)

جدول (۱۱) مقوله‌ها و مفاهیم استخراج شده از آثار و بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)		
ردیف	مفاهیم	مقوله
۱	شناخت مسائل کلان، شناسایی دشمن و کشف اهداف او، طراحی کلان و حرکت بر اساس این طراحی	شناخت مسائل کلان، شناسایی دشمن و کشف اهداف او، طراحی کلان و حرکت بر اساس این طراحی
۲	دانشجویان، افسران مقابله با جنگ نرم در صفوف مقدم مبارزه/ دفاع تشکل‌های اسلامی با همه‌ی وجود از ارزش‌های انقلاب و اسلام/ حضور در عرصه مبارزه فرهنگی و سیاسی/ تشکل‌های اسلامی در صفوف مقدم مبارزه/ تشکل‌های اسلامی دانشگاه‌ها، باید خود را در صفوف مقدم مبارزه‌ی پرشور قرار دهند/ جدی گرفتن حضور دشمن در فرهنگ و سیاست	افسران مقابله با جنگ نرم در صفوف مقدم مبارزه جدی گرفتن حضور دشمن در فرهنگ و سیاست
۳	لزوم بیداری دانشجویان مقابل هویت زدایی/ بصیرت / هوشیاری دانشجویان و دانشگاهیان در مقابل تحرکات دشمنان / داشتن بصیرت/ عدم غفلت دانشجویان از رویارویی و ستیزه گری / لزوم ایستادگی و تلاش دانشجویان برای خنثی کردن حرکت‌ها/ لزوم کاملاً هوشیاری و بیداری مقابل تهاجم فرهنگی و نرم دشمن	بصیرت و بیداری و هوشیاری دانشجویان مقابل هویت زدایی
۴	وحدت رمز پیروزی	حفظ وحدت رمز پیروزی
۵	باید همه مراقبت کنند گفتمان حاکم گفتمان علم و پیشرفت علمی در دانشگاه باشد/ کار علمی برای رسیدن به اقتدار و عزت علمی و اقتصادی وظیفه دانشجویان	گفتمان حاکم گفتمان علم و پیشرفت علمی در دانشگاه
۶	دانشگاه کسانی را تربیت کند که تکیه نظام به آن‌ها باشد	تربیت نیروی انسانی قابل اتکا
۷	مواظبت فضای آشفته سازی/ پرهیجان و پر اجرای تشکل‌های اسلامی / بصیرت لازم و دید نافذ را برای شناخت دشمن/ فتنه‌گری‌ها و فتنه‌گرها را در محیط دانشجویی شناسایی و خنثی کردن/ اختلافات درون و برون‌سازمانی را به حداقل رساندن/ ایجاد امنیت فرهنگی توسط مسئولین در دانشگاه	مواظبت فضای آشفته سازی

۸	توجه به دین و روحیه انقلابی و بیزاری از وابستگی ملی در دانشگاه/ توجه به خصلت‌های عام جوان دانشجو در برنامه‌ریزی‌ها/ اخلاص /	برنامه‌ریزی آرمان‌گرای واقع‌بینانه در دانشگاه
۹	/ نگاه خوش‌بینانه و امیدوارانه / باید وحدت و امید را حفظ کرد، تلاش بیشتر و با یکدیگر صادق و دل‌ها را به هم نزدیک کرد/ اتکا نیروهای مو من، علاقه‌مند، عالم/ اعتماد به نفس/ امید به آینده در فضای درس و دانشگاه/ نگاه خوش‌بینانه و امیدوارانه	نگاه خوش‌بینانه و امیدوارانه با اعتماد به نفس و اتکا به نیروهای مو من، علاقه‌مند، عالم
۱۰	میدان دادن به دانشجو برای اظهارنظر	کرسی‌های آزاداندیشی

با توجه به فرایند بررسی‌های انجام شده، ابعاد، گزاره‌ها و مقوله‌های جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در جدول (۱۳) زیر بیان شده است:

جدول (۱۲) نمونه مقوله‌ها و گزاره‌ها استخراج شده از آثار بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)		
شناسه	مقوله	گزاره‌ها
۱	شناخت مسائل کلان، شناسایی دشمن و کشف اهداف او، طراحی کلان و حرکت بر اساس این طراحی	شناخت مسائل کلان، شناسایی دشمن و کشف اهداف او، طراحی کلان و حرکت بر اساس این طراحی
۲	افسران مقابله با جنگ نرم در صفوف مقدم مبارزه جدی گرفتن حضور دشمن در فرهنگ و سیاست	دفاع از ارزش‌های انقلاب و اسلام توسط دانشجویان، افسران مقابله با جنگ نرم در صفوف مقدم مبارزه
۳	بصیرت و بیداری و هوشیاری دانشجویان مقابل هویت زدایی	بصیرت و بیداری و هوشیاری دانشجویان مقابل تحرکات و اقدامات دشمن
۴	حفظ وحدت رمز پیروزی	حفظ وحدت که رمز پیروزی‌ها است
۵	گفتمان حاکم گفتمان علم و پیشرفت علمی در دانشگاه	باید گفتمان حاکم در دانشگاه گفتمان علم و پیشرفت علمی
۶	تربیت نیروی انسانی قابل اتکا	تلاش و تمرکز بر دانشجو (شاگرد) پروری در دانشگاه
۷	مواظبت فضای آشفته سازی	جلوگیری از آشفته سازی در دانشگاه
۸	برنامه‌ریزی آرمان‌گرای واقع‌بینانه در دانشگاه	برنامه‌ریزی آرمان‌گرای واقع‌بینانه در دانشگاه
۹	نگاه خوش‌بینانه و امیدوارانه با اعتماد به نفس و اتکا به نیروهای مو من، علاقه‌مند، عالم	نگاه خوش‌بینانه و امیدوارانه با اعتماد به نفس و اتکا به نیروهای مو من، علاقه‌مند، عالم در دانشگاه
۱۰	کرسی‌های آزاداندیشی	راه‌اندازی کرسی‌های آزاداندیشی و نظریه‌پردازی آزاد

جدول (۱۳) ابعاد، گزاره‌ها و مقوله‌های جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)			
ابعاد	گزاره‌ها	مقوله	۱
اهداف جنگ نرم (هرزه‌پویی)	دین زدایی	تضعیف و تغییر باورها و آرمان‌ها و ارزش‌های دینی دانشگاهیان / تغییر اندیشه‌ها	۲
	علم زدایی	تغییر رفتار دینی و علمی و تضعیف اقتدار علمی	۳
ویژگی‌های جنگ نرم (جنگ ادراکی و احساسی)	جنگ ادراکی، احساسی، پیچیدگی، سازمان‌یافته و آمیختگی حق و باطل	غیر محسوس، تدریجی و عمیق بودن / متنوع و فراگیر / پیچیدگی، چندبعدی و با غلبه فرهنگی / هدفمند و سازمان‌یافته / مبهم بودن و آمیختگی حق و باطل	۴
روش‌ها و شیوه‌های جنگ نرم (تغییر باورها و ارزش‌ها)	مبتنی بر تغییر باورها و ارزش‌ها و بی‌ایمان سازی	ایجاد تردید در دل‌ها و ذهن‌ها و از کار انداختن پویایی / کشاندن به ابتذال و بی‌ایمانی / تحقیر و بی‌اعتنایی به هویت ملی	۵
	مبتنی بر تغییر اندیشه‌ها	کارزار فکری و فرهنگی و سیاسی / تئوری سازی بر اساس اندیشه غرب	۶
	ایجاد بدبینی، شکاف رفتار اغتشاش‌گر و تشنج‌آفرین	ایجاد تشنج، اغتشاش، بدبینی و شکاف بهره‌گیری و بسیج تمام دستگاه‌های تبلیغاتی و ابزار فرهنگی و اطلاعاتی / استفاده از روش‌های عملیات روانی	۷
	با استفاده از روش‌های عملیات روانی	بهره‌گیری و بسیج تمام دستگاه‌های تبلیغاتی و ابزار فرهنگی و اطلاعاتی / استفاده از روش‌های عملیات روانی	۸
زمینه‌های آسیب‌پذیری از جنگ نرم (ضعف معرفتی، بصیرتی و روحی)	ضعیف بودن انسان در برابر تهاجم فرهنگی و نرم شیطانی	آسیب‌پذیری انسان در برابر تهاجم فرهنگی و تخریب	۹
	ضعف بصیرت در دشمن‌شناسی	عدم بصیرت در دشمن‌شناسی / شک خواص / انکار بعضی‌ها	۱۰
	زمینه پذیرش و موفقیت جنگ نرم با وجود فساد، تبعیض و فاصله‌ی طبقاتی در کشور و نظام	فساد، تبعیض و فاصله‌ی طبقاتی در کشور و نظام	۱۱
	نفوذ و حضور غرب باوران در دانشگاه‌ها	وجود دنباله‌های دستگاه‌های دشمن	۱۲
راهکارها و ملاحظات مقابله دانشگاهیان (طراحی کلان و حرکت بر	شناخت مسائل کلان، شناسایی دشمن و کشف اهداف او، طراحی کلان و حرکت بر اساس این طراحی	شناخت مسائل کلان، شناسایی دشمن و کشف اهداف او، طراحی کلان و حرکت بر اساس این طراحی	۱۳
	دفاع از ارزش‌های انقلاب و اسلام توسط دانشجویان، افسران مقابله با جنگ نرم در صفوف مقدم مبارزه جدی گرفتن حضور دشمن در فرهنگ و سیاست	افسران مقابله با جنگ نرم در صفوف مقدم مبارزه جدی گرفتن حضور دشمن در فرهنگ و سیاست	۱۴

اساس این (طراحی)	بصیرت و بیداری و هوشیاری دانشجویان مقابل تحركات و اقدامات دشمن	بصیرت و بیداری و هوشیاری دانشجویان مقابل هویت زدایی	۱۵
	حفظ وحدت که رمز پیروزی‌هاست	حفظ وحدت رمز پیروزی	۱۶
	باید گفتمان حاکم در دانشگاه گفتمان علم و پیشرفت علمی	گفتمان حاکم گفتمان علم و پیشرفت علمی در دانشگاه	۱۷
	تلاش و تمرکز بر دانشجو (شاگرد) پروری در دانشگاه	تربیت نیروی انسانی قابل اتکا	۱۸
	جلوگیری از آشفته سازی در دانشگاه	مواظبت فضای آشفته سازی	۱۹
	برنامه‌ریزی آرمان‌گرای واقع‌بینانه در دانشگاه	برنامه‌ریزی آرمان‌گرای واقع‌بینانه در دانشگاه	۲۰
	نگاه خوش‌بینانه و امیدوارانه با اعتماد به نفس و اتکا به نیروهای مو من و عالم	نگاه خوش‌بینانه و امیدوارانه با اعتماد به نفس و اتکا به نیروهای مو من، علاقه‌مند، عالم	۲۱
	راه‌اندازی کرسی‌های آزاداندیشی و نظریه‌پردازی آزاد	کرسی‌های آزاداندیشی	۲۲

تحلیل: جنگ نرم دشمن در دانشگاه از نظر مقام معظم رهبری عبارت است: استفاده طراحی شده از شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی سیاسی جهت نفوذ در ذهنیت، دل، عواطف و احساسات گروه هدف به‌منظور تحمیل اراده. جنگ نرم سلطه کامل و همه‌جانبه در ابعاد اعتقادی، فرهنگی، علمی، سیاسی و اجتماعی است. در جنگ نرم، نفوذ در ذهنیت، دل، عواطف و احساسات گروه هدف با شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی سیاسی به‌منظور تحمیل اراده است و کاربرد این تأثیرگذاری، دگرگونی هویت فرهنگی و ناامید ساختن مردم از مبارزه و نظام سیاسی است.

به نظر می‌رسد ویژگی‌های جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) عبارت است از: جنگ ادراکی، احساسی، پیچیدگی، سازمان‌یافته و آمیختگی حق و باطل و ویژگی جنگ نرم است که به‌صورت ذهنی و غیر محسوس بودن، تدریجی و آرام بودن، متنوع، پر شمول و فراگیر، غلبه بعد فرهنگی جنگ نرم بر سایر ابعاد، ریشه‌ای و عمیق بودن، پیچیدگی، هدفمند و سازمان‌یافته، مبهم بودن و آمیختگی حق و باطل هست.

اهداف جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) به‌صورت کلان علم زدایی و دین زدایی هست و این را در همه ابعاد سیستم در دستور کار قرار داده است. دشمن تلاش می‌کند با تخریب باورها و پاشیدن بذر بی‌ایمانی در محیط علم، دشمنی با انقلاب و اسلام، دانشگاه بی‌دین نماید و با منصرف کردن دانشگاه از صراط مستقیم علم و دین و روحیه‌ی انقلابی، تهاجم به مبانی اسلام، نظریه‌ی حکومت اسلامی، قانون اساسی و بخش‌های برجسته‌ی نظام اسلامی را هدف قرار داده و پیوند فکری و عاطفی آنان با کانون‌های اصلی نظام را از بین ببرد.

دشمن به دنبال محو کردن نور امید از دل دانشگاهیان است و با وارد شدن در فضای ذهنی فرهنگی و بی‌مبالاتی در مقابل دین، بی‌تفاوت ساختن به آرمان‌ها و عقاید و هدف‌ها، با تبلیغات سوء به محیط دانشگاه و اسلامی شدنش، ایجاد اختلاف، ناامیدی، منزوی کردن خط اصیل و ارزش‌های اسلامی، عوض کردن پیام انقلاب، کارزار فکری و فرهنگی را در دانشگاه دنبال می‌کند. علم زدایی، دانشگاه بیگانه از دین، توطئه علیه اقتدار علمی، ایجاد مزاحمت برای علم و آگاهی، کارزار فکری، بی‌رغبت کردن دانشجوی، منصرف کردن دانشگاه از صراط مستقیم علم، جلوگیری از پیشرفت، حفظ تئوری‌های وارداتی غربی روابط تحکم‌آمیز غرب با کشورها، برگرداندن خط ارتجاع به غرب مورد توجه جنگ نرم دشمن است.

دشمن در جنگ نرم در دانشگاه به دنبال اثر روی بدنه‌ی دانشجویی، عوض کردن پیام انقلاب، مرعوب کردن مسئولان، کارزار فکری و سیاسی، ایجاد ابهام در درک موقعیت‌ها، تضعیف روح ایستادگی و مقاومت، ایجاد دلسردی، آشفته سازی در فضای دانشگاه، تحریک دانشجویان هست. دشمن متوجه تضعیف روحیه، تزریق عدم خودباوری و نتوانستن، سست کردن همت، گرفتن اعتماد به نفس و ناکارآمد نشان دادن برنامه‌های آنان و تأکید بر برتری الگوهای غرب، آسیب رساندن به ارکان اجتماعی نظام، ایجاد گسست بین نسل فعلی با گذشته و تاریخ ارزشمند و غرور آفرین نظام، تحقیر و بی‌اعتنایی به هویت ملی در دانشگاه است.

جنگ نرم دشمن در بعد اعتقادی تلاش می‌کند؛ تخریب باورها، بی‌اعتقاد کردن نسل نو (به دین، اصول انقلابی و آن تفکر فعال)، پاشیدن بذر بی‌ایمانی دشمنان در محیط علم، دشمنی با انقلاب و اسلام، دانشگاه بی‌دین، منصرف کردن دانشگاه از صراط مستقیم علم و دین و روحیه‌ی انقلابی، تهاجم به مبانی اسلام، نظریه‌ی حکومت اسلامی، قانون اساسی و بخش‌های برجسته‌ی نظام اسلامی، هدف قرار دادن اعتقاد، اخلاق و فضیلت، از بین بردن ایمان، شور و عشق، نورانیت و صفایی جوانان، پیوند فکری و عاطفی آنان با کانون‌های اصلی نظام، از بین بردن ایمان جوانان و دانشجویان، از بین بردن انگیزه در دانشگاه اتفاق بی‌افتد.

جنگ نرم دشمن در بعد فرهنگی؛ محو کردن نور امید از دل ملت و به‌خصوص دل جوانان، تسخیر فرهنگی کشور و استحاله فکری مردم، تحمیل فرهنگ، پنهان ماندن ذخیره‌ی فرهنگی و فکری جهان اسلام، تسخیر پایگاه‌های فرهنگی کشور، وارد شدن در فضای ذهنی فرهنگی، کارزار فکری و فرهنگی و سیاسی، نفوذ آسیب‌های فرهنگی و بی‌مبالاتی در مقابل دین، بی‌تفاوت به آرمان‌ها و عقاید و هدف‌ها نمودن، بدخواهی‌ها و تبلیغات سوء به محیط دانشگاه و اسلامی شدنش، ایجاد اختلاف، ناامیدی، منزوی کردن خط اصیل و ارزش‌های اسلامی، عوض کردن پیام

انقلاب، کارزار فکری و فرهنگی را در دانشگاه دنبال می‌کند.

جنگ نرم دشمن در بعد علمی به دنبال، علم زدایی، دانشگاه بیگانه از دین، توطئه علیه اقتدار علمی، ایجاد مزاحمت برای علم و آگاهی، کارزار فکری، بی‌رغبت کردن دانشجوی، منصرف کردن دانشگاه از صراط مستقیم علم، خطر انداختن علم و تحقیق، جلوگیری از پیشرفت، سست کردن پیوند فکری و عاطفی با کانون‌های اصلی نظام، انگیزه‌های آموزشی و پرورشی نسل جوان، حفظ تئوری‌های وارداتی غربی روابط تحکم‌آمیز غرب با کشورها، برگرداندن خط ارتجاع به غرب است.

دشمن در بعد سیاسی در جنگ نرم به دنبال، سست کردن عزم مسئولان و اثر روی بدنه‌ی دانشجویی، در عوض کردن پیام انقلاب، مرعوب کردن مسئولان، شخصیت‌های سیاسی و نخبگان، کارزار فکری و سیاسی، ایجاد ابهام در درک موقعیت‌ها، تضعیف روح ایستادگی و مقاومت، تکیه روی اصلاح در ایران برای پیشبرد اهداف استکبار، تهاجم به حضور بسیج، ایجاد دل‌سردی، آشفته سازی در فضای دانشگاه، تحریک جوانان دانشجویان، است.

دشمن در بعد اجتماعی جنگ نرم در پی، تضعیف روحیه، مرعوب کردن نخبگان، نفوذ، جدایی از انقلاب، دولت و مسئولان، عوض کردن ذهن، تزریق عدم خودباوری و نتوانستن، سست کردن همت جوانان، گرفتن اعتماد به نفس و ناکارآمد نشان دادن برنامه‌های آنان و تأکید بر برتری الگوهای غرب، آسیب رساندن به ارکان اجتماعی نظام، ایجاد گسست بین نسل فعلی با گذشته و تاریخ ارزشمند و غرورآفرین نظام، تحقیر و بی‌اعتنایی به هویت ملی در دانشگاه است.

به نظر می‌رسد، روش‌ها و شیوه‌های جنگ نرم دشمن در دانشگاه از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) عبارت است از: زیر سؤال بردن، پاشیدن بذر بی‌ایمانی، فشار به وسیله قلم به مزدها، ابتدال و فساد اخلاقی، بزرگ‌نمایی از توانمندی‌های غرب، تئوری سازی، تحقیر، راه انداختن جنگ تبلیغاتی عظیم، منزوی کردن، القای رویگردانی، ناامید کردن شیفتگان، تیره‌وتار و مبهم نشان دادن افق آینده، بهره‌گیری از محیط فتنه آلود، ایجاد غفلت به تهاجم فرهنگی، انکار تهاجم فرهنگی، شایعه‌پراکنی و دروغ و فریب، منصرف کردن، سست کردن همت، ایجاد بدبینی و شکاف، ایجاد تشنج، اغتشاش و ناامنی، ایجاد اختلافات مذهبی، از کار انداختن پویایی افراد نخبه، مبتکر، جوان و بانشاط، جبهه‌بندی عظیم فرهنگی، وارد شدن دشمن از مرزهای فرهنگی و عقیدتی، نفوذ در مراکز فرهنگی، اعمال همه‌ی شگردهای تبلیغاتی، جنگ روانی، تحریک احساسات دانشگاهیان با قلب حقایق و اتهام به نظام.

انتظارات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) از دانشگاهیان در مقابله با جنگ نرم عبارت است از:

فرماندهان این جبهه باید با شناخت مسائل کلان، شناسایی دشمن و کشف اهداف او، طراحی کلان انجام دهند و بر اساس این طراحی حرکت کنند. انجام اقدامات سلبی و ایجابی، بیداری دانشجویان مقابل هویت زدایی، غافل نشدن دانشجویان لحظه‌ای از عرصه‌ی رویارویی و ستیزه‌گری، قرار گرفتن تشکل‌های اسلامی دانشگاه‌ها در صفوف مقدم مبارزه‌ی پرشور، دفاع تشکل‌های اسلامی دانشگاه‌ها با همه‌ی وجود از ارزش‌های انقلاب و اسلام، تربیت افراد قابل تکیه‌ی نظام، هوشیاری و بیداری، جهت کلی مقابله در همه‌ی برنامه‌ها، بهانه ایجاد نکردن برای سوءاستفاده دشمن، مراقبت استادان، مدیران، مؤثرین و متنفذین در دانشگاه‌ها که فضای دانشگاه از حرکت به سمت مسائل پوچ، دنباله‌گیری مسائل اصلی و اساسی نظیر گفتمان علم و پیشرفت علمی، ایجاد امنیت فرهنگی، خنثی‌سازی توطئه‌ها، تعیین چیرستی و چگونگی اقدامات در اتاق‌های فکر، پیشرو در صفوف مقدم مبارزه فرهنگی، مانع تزلزل کار علمی در دانشگاه، کار علمی برای رسیدن به اقتدار و عزت علمی، مواظبت فضای دانشگاه از آشفته‌سازی، جهاد فرهنگی در میدان، حفظ وحدت ملت ایران، وحدت ملت و دولت، اتحاد میان مسئولان کشور، به‌عنوان رمز پیروزی توسط تشکل‌های دانشجویی، حفظ وحدت و امید، تلاش بیشتر و با یکدیگر صادق بودن و دل‌ها را به هم نزدیک کردن، اتکا به هزاران نیروی مومن، علاقه‌مند، عالم و دانشمند... از ضرورت‌های این میدان در دانشگاه است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها: تهاجم فرهنگی، شیخون فرهنگی، غارت فرهنگی، قتل‌عام فرهنگی و ناتوی فرهنگی از مهم‌ترین مفاهیم نزدیک به جنگ نرم است. جنگ نرم دشمن در دانشگاه از نظر مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) عبارت است: استفاده‌ی طراحی‌شده از شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی سیاسی جهت نفوذ در ذهنیت، دل، عواطف و احساسات گروه هدف به‌منظور تحمیل اراده. اهداف کلان جنگ نرم از حیث نرم‌افزاری از دیدگاه ایشان، انقلاب اسلامی و فرهنگ و هویت ملی و از نظر ساختاری نظام جمهوری اسلامی است و برنامه‌ریزی جنگ نرم دشمن در دانشگاه به‌صورت کلان‌علم‌زدایی و دین‌زدایی است؛ و این را در همه ابعاد یک سیستم در دستور کار قرار می‌دهد. دشمن در جنگ نرم با یک جنگ ادراکی، احساسی، پیچیدگی، سازمان‌یافته و آمیختگی با حق و باطل با تغییر اندیشه‌ها، باورها و ارزش‌ها و بی‌ایمان‌سازی و با ایجاد بدبینی و شکاف و با رفتار اغتشاش‌گر و تشنج‌آفرین، با استفاده از روش‌های عملیات روانی به دنبال دین‌زدایی و علم‌زدایی در دانشگاه است. این جنگ متکی بر ضعیف‌درونی انسان در برابر تهاجم فرهنگی و شیطان، ضعف بصیرت در دشمن‌شناسی، زمینه‌پذیرش و موفقیت جنگ نرم با وجود فساد، تبعیض و فاصله‌ی

طبقاتی در کشور و نظام و نفوذ و حضور غرب باوران در دانشگاه‌ها است.

شناخت مسائل کلان، شناسایی دشمن و کشف اهداف او، طراحی کلان و حرکت بر اساس این طراحی، دفاع از ارزش‌های انقلاب و اسلام توسط دانشجویان به‌عنوان افسران مقابله با جنگ نرم در صفوف مقدم مبارزه با بصیرت و بیداری و هوشیاری دانشجویان مقابل تحرکات و اقدامات دشمن و با حفظ وحدت که رمز پیروزی، حاکم کردن گفتمان علم و پیشرفت علمی در دانشگاه، تلاش و تمرکز بر دانشجو (شاگرد) پروری در دانشگاه، جلوگیری از آشفته سازی در دانشگاه، برنامه‌ریزی آرمان‌گرای واقع‌بینانه در دانشگاه با نگاه خوش‌بینانه و امیدوارانه همراه با اعتماد به نفس و اتکا به نیروهای مو من و عالم و راه‌اندازی کرسی‌های آزاداندیشی و نظریه‌پردازی آزاد از جمله الزامات و راهکارها است.

در خصوص مقابله با جنگ نرم دشمن در دانشگاه موارد زیر پیشنهاد می‌شود:

- تمرکز و هدایت برنامه‌ها و اقدامات تمامی ظرفیت‌های دانشگاهی بر تقویت سرعت پیشرفت علمی کشور؛
- ارتقاء بصیرت دانشگاهیان برای شناخت بهتر و عمیق‌تر اهداف، شیوه‌ها و تاکتیک‌های دشمن در جنگ نرم؛
- توجه به ویژگی‌های دانشجویان و اساتید در برنامه‌ریزی‌ها به‌منظور ناکام گذاشتن دشمن در جنگ نرم؛
- حفظ و تقویت روحیه انقلابی دانشگاهیان با ایجاد فضاهای مناسب و اجرای برنامه‌های لازم و تقویت روحیه و هویت ملی در میان دانشگاهیان
- افزایش تعامل مسئولین و مراجع گوناگون با دانشگاهیان در رابطه با مسائل مختلف و حفظ و تقویت نگاه خوش‌بینانه و امیدوارانه به آینده در میان دانشگاهیان؛
- پشتیبانی از تشکل‌های دانشگاهی در مقابله با جنگ نرم دشمن؛

منابع:

- ۱- قرآن کریم
- ۲- امام خمینی (ره)، صحیفه نور، موسسه تنظیم و نشر آثار حضرت، تهران.
- ۳- امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، سایت مجموعه بیانات، موسسه حفظ و نشر آثار مقام معظم رهبری
- ۴- آل علی، نورالدین، (۱۳۸۸)، اسلام در غرب، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۵- آذینی، محسن، (۱۳۸۹)، منشور فرهنگی انقلاب اسلامی. علم و فناوری، شورای انقلاب فرهنگی
- ۶- الیاسی، محمدحسین (۱۳۸۸)؛ مقدمه‌ای بر ماهیت و ابعاد تهدید نرم؛ فصلنامه نگاه، سال دوم، ش ۵.
- ۷- امیری، ابوالفضل، (۱۳۸۷)، تهدید نرم، تهاجم فرهنگی، ناتوی فرهنگی، تهران، انتشارات پگاه تهران.
- ۸- پورسعید، فرزاد، (۱۳۸۹) انقلاب رنگی و جمهوری اسلامی ایران، پژوهشکده مطالعات راهبرد.
- ۹- حمزه پور، علی، (۱۳۸۶) ماهیت براندازی نرم تهران: مؤسسه مطالعات کاربردی بنیاد فرهنگی
- ۱۰- شارپ، جین، (۱۳۸۸)، از دیکتاتوری تا دموکراسی، ترجمه خبرگزاری فارس، تهران
- ۱۱- شریفی، احمد حسین (۱۳۸۹)، جنگ نرم، قم، انتشارات آموزشی و پژوهشی امام خمینی.
- ۱۲- صدیق سروستانی، رحمت‌الله (دی ۱۳۷۵) تحلیل محتوا در علوم اجتماع، نامه علوم اجتماعی، دوره ۸، شماره ۸
- ۱۳- ضیایی پرور، حمید (۱۳۸۴)؛ جنگ نرم، ویژه جنگ رسانه‌ای؛ تهران: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات ابرار معاصر تهران.
- ۱۴- راهبرد امنیت ملی آمریکا، ۲۰۰۶
- ۱۵- رئوفی، محمود، (۱۳۷۴) دانشگاه و توسعه فرهنگی، مجله پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ش ۱۰
- ۱۶- رجبی دوانی، (۱۳۸۸)، جنگ نرم بر بستر آسیب‌های داخلی، فصلنامه مدیریت بحران و وضعیت‌های اضطراری، «دانشگاه جامع امام حسین (ع)» سال اول، شماره ۳ و ۴.

- ۳۶ ♦ فصلنامه امنیت ملی، سال هفتم، شماره بیست و پنجم، پاییز ۱۳۹۶ ————— *
- ۱۷- رنجبران، داود، (۱۳۸۹)، جنگ نرم، انتشارات ساحل اندیشه، تهران.
- ۱۸- عساریان نژاد، حسین، (۱۳۸۸)، تهدید نرم و راهبردهای مقابله؛ دانشکده امنیت ملی.
- ۱۹- عبدالله خانی، علی (۱۳۸۶)؛ رویکردها و طرح‌های آمریکایی درباره ایران تهران: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران.
- ۲۰- عبدالله خانی، علی (۱۳۹۰)، نظریه‌های امنیتی، تهران، مطالعات بین‌المللی ابرار معاصر.
- ۲۱- عابدی جعفری، حسن و دیگران (پاییز و زمستان ۱۳۹۳) تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی، اندیشه مدیریت راهبردی سال ۵، شماره ۲ (پیاپی ۱۰)
- ۲۲- فلیک، اووه (۱۳۸۷) درآمدی بر تحقیق کیفی ترجمه هادی جلیلی، تهران: نشر نی
- ۲۳- کلاهچیان، محمود، (۱۳۸۷)، بررسی و نقد قدرت نرم در گفتمان غربی، مقالات برگزیده بسیج و قدرت نرم، تهران پژوهشکده مطالعات و تحقیقات بسیج، دانشگاه امام صادق (ع).
- ۲۴- کالینز، جان. ام، استراتژی بزرگ (اصول و رویه‌ها) ترجمه کورش بایندر تهران، انتشارات دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه، ۱۳۷۰
- ۲۵- میرانی، اکبر، (۱۳۸۰)، مطالعات موردی در عملیات روانی و جنگ نرم، انتشارات معاونت فرهنگی و تبلیغات دفاعی ستاد کل نیروهای مسلح، تهران
- ۲۶- ماه‌پیشانیان، مهسا، (۱۳۹۰)، مدیریت دانش در مواجهه با جنگ نرم، مجموعه مقالات جنگ نرم، انتشارات زلال اندیشه، دانشگاه فردوسی مشهد.
- ۲۷- میرشایمر، جان (۱۳۹۱)، لابی یهود و رئالیسم تهاجمی، ترجمه: محسن محمودی، انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)
- ۲۸- نای، جوزف، (۱۳۸۳)، قدرت نرم، ترجمه محمود عسگری، راهبرد دفاعی، سال دوم، شماره ۶
- ۲۹- نائینی، علی محمد (۱۳۸۸)؛ مقدمه‌ای بر روش‌شناسی انقلاب‌های رنگی؛ فصلنامه عملیات روانی، سال ششم، ش ۲۲.
- ۳۰- نائینی، علی محمد (۱۳۸۷)؛ نگرش راهبردی به پدیده جهانی شدن فرهنگ و پیامدهای آن؛ فصلنامه سیاسی راهبردی، سال اول، شماره یک.
- ۳۱- نائینی، علی محمد، (۱۳۹۱)، مبانی و اصول جنگ نرم، انتشارات ساقی، تهران.
- ۳۲- نمایندگی ولی فقیه در سپاه، (۱۳۸۹)، گذر از فتنه ۸۸، جلد اول، انتشارات اعتدال، چاپ

منابع انگلیسی

1. Braun, Virginia & Victoria Clarke (2006), "Using Thematic Analysis in Psychology", *Qualitative Research in Psychology*,
2. Boyatzis, Richard E. (1998), *Transforming Qualitative Information: Thematic Analysis and Code*
3. <http://farsi.khamenei.ir/>
4. Dickman, L. (2009): us and ira ethnic problems. www.u.s.ir
5. Walt, S.M, (1988) *Testing Alliance Formation: The Case of Southwest Asia*, International Organization.
6. Wohlforth, W. C", (2004), *Revisiting Balance of Power theory in Central Asia*", in T. V. Paul, J. J. Wirtz. *And practice in the 21st Century*, Stanford university
7. Wilson, j", (2004) *Strategic Partners: Russian-Chinese Relations in the post- Soviet Era*, Armonk", New York": M. E. Sharp.
8. Development, USA: Case Western Reserve University, Case Western Reserve University.

